

144. Bijbelstudie over NABI YUNUS - DE PROFEET JONA YONA HANAVI יונה הנביא

Deel 4: Jona en de bekering van Nineve

De vorige keer hebben we gelezen, dat de Eeuwige een grote vis beschikte om Yona in te slokken nadat hij door de zeelieden overboord gegooid was. In de maag van de grote vis had hij aan den lijve ondervonden, dat de Eeuwige zeer zeker niets ongestraft laat en dat hij zijn opdracht niet kon ontlopen, maar nadat hij tot inkeer was gekomen gaf de Eeuwige hem een tweede kans, want Hij houdt Zich aan Zijn Woord. Hij beval de grote vis om Yona op het droge uit te spuwen. Zo werd Yona na drie dagen uit zijn gevangenis bevrijd om zijn oorspronkelijke opdracht alsnog uit te voeren. Hoe hij dat deed en hoe de inwoners van de stad Nineve daarop reageerden, zullen we nu in dit vierde en laatste deel van deze studiereeks nader bekijken.

יונה Yona [Jona] 3:1-2

“Het woord van de Eeuwige kwam ten tweeden male tot Yona: Maak u op, ga naar Nineve, de grote stad, en breng haar de prediking, die Ik tot u spreken zal.”

Bahasa Indonesia: “Dan datanglah firman Tuhan kepada Yunus untuk kedua kalinya, firman-Nya: Bangkitlah, pergilah ke Niniwe, kota yang besar itu dan serukanlah kepadanya berita yang Aku katakan kepadamu.”

Javaans: “Gusti Elohim banjur ngandika kaping pindhoné marang Nabi Yunus. Pangandikané: Lungaa menyang Ninewé, kutha gedhé kuwi lan wartakna pangandika sing wis Dakparingaké marang kowe.”

Doordat het woord van de Eeuwige opnieuw tot Yona kwam met de opdracht, alsnog naar de grote stad Nineve te gaan om Zijn boodschap aan de inwoners door te geven blijkt, dat hem zijn vroegere ongehoorzaamheid vergeven was en dat hij nu weer bruikbaar was in dienst van de Eeuwige. Daarmee laat G'd ons zien, dat Hij anders reageert dan de mensen het zouden doen. Mensen zeggen vaak: ik kan je wel vergeven, maar vergeten kan ik het niet. Tegenover iemand die anderen teleurgesteld heeft wordt vaak gezegd, dat het ook na de spijtbetuiging en het aanbieden van excuses nooit meer hetzelfde kan worden als voorheen, want hetgeen gebeurd is, heeft de vertrouwensrelatie kapot gemaakt. Natuurlijk had ook de Eeuwige terecht zo met Yona kunnen handelen en hem ondanks zijn bekering toch ongeschikt geacht kunnen hebben om nog langer als profeet te kunnen fungeren. Maar gelukkig denkt de Eeuwige niet in termen als “Eens een dief, altijd een dief”, want anders zou er helemaal niemand meer overblijven om het werk voor Hem te mogen doen. Nee, wanneer de Eeuwige ons vergeeft als wij oprecht berouw tonen, dan vergeet Hij ook wat we gedaan hebben, want al onze zonden heeft Hij achter Zijn rug geworpen! (ישעיהו Yeshayahu [Jesaja] 38:17). Al onze zonden werpt Hij in de diepten der zee (מיכה Micha [Micha] 7:19). Daarom staat het boek Yona ook centraal in de middagdienst op Yom Kipur. Natuurlijk ziet de Eeuwige niets door de vingers en laat niets ongestraft (במדבר B'mid'bar [Numeri] 14:18), zoals we aan het voorbeeld van Yona konden zien, maar Hij is ook lankmoedig en liefdevol en vergeeft zonden en overtredingen. Berouwvolle dienaars, die oprecht spijt hebben van hun ongehoorzaamheid, onthefte Hij niet van hun functie, maar ontvangt hen net als de verloren zoon met open armen en brengt ze weer in hun vorige staat terug, een ervaring rijker. Zo deed Hij ook met Yona. Hij zond hem opnieuw naar Nineve. Toch zit er een verschil tussen de eerste en de tweede keer. De eerste keer zei de Eeuwige: “Maak u op, ga naar Nineve, de grote stad, en predik tegen haar, want haar boosheid is opgestegen voor Mijn aangezicht!”, maar de tweede keer zei Hij: “Maak u op, ga naar Nineve, de grote stad, en breng haar de prediking, die Ik tot u spreken zal.” Gezien de aanvulling, dat haar boosheid is opgestegen tot G'ds aangezicht, was het voor Yona de eerste keer duidelijk,

dat zijn prediking niets anders kon zijn dan een aanklacht en de aankondiging van hun straf. Natuurlijk zal de Eeuwige niets aan de boodschap veranderd hebben en zal Yona nog steeds G'ds oordeel aan de inwoners van Nineve bekend moeten maken, maar toch heeft de Eeuwige het nu een beetje anders geformuleerd met een andere toevoeging: *“Breng haar de prediking, die Ik tot u spreken zal.”* In de nieuwe vertaling staat: *“...met de woorden, die Ik je zeg.”* Dat betekent dus, dat Yona de eerste keer gewoon ronduit moest zeggen dat ze als straf voor hun slechtheid vernietigd en weggevaagd zullen worden, keihard, zonder pardon, met alle gevolgen van dien. Daar was hij blijkbaar bang voor, want de Assyriërs hadden immers de reputatie, zeer wreed te zijn. Nu echter zou Yona voordat hij daar komt, niet weten welke boodschap hij over moest brengen. Hij wist alleen, dat hij naar Nineve moest gaan, maar pas als hij ter plaatse aangekomen is, zou hem gezegd worden wat hij moest doorgeven. Daarmee gaf de Eeuwige Yona te kennen, dat hij weer van Hem zou horen als het zover is, en tegelijkertijd was het voor hem een enorme bemoediging, dat hij er deze keer niet alleen voor stond, maar dat de Eeuwige op deze gevaarlijke tocht met hem mee wilde gaan, zoals Hij ook met Zijn volk meeging op hun tocht door de woestijn.

יוֹנָה Yona [Jona] 3:3

“Toen maakte Yona zich op en ging naar Nineve, overeenkomstig het woord van de Eeuwige. Nineve nu was een geweldig grote stad, van drie dagreizen.”

Bahasa Indonesia: *“Maka bangkitlah Yunus dan pergi ke Niniwe sesuai dengan firman Tuhan. Adapun Niniwe di hadapan besarnya Elohim adalah kota yang besar, tiga hari perjalanan.”*

Javaans: *“Nabi Yunus ngèstokaké pangandikané Pangéran, banjur budhal menyang Ninewé, kutha sing jembaré yèn ditrabas lakon telung dina.”*

Deze keer gehoorzaamde Yona meteen en zonder gemopper en tegenspraak begaf hij zich op reis naar Nineve, een plaats waar hij zeer waarschijnlijk nooit eerder is geweest. Het was voor hem een lange en moeilijke weg te gaan van ruim 880 kilometer. Gezien het feit dat er toen nog geen auto's, treinen en vliegtuigen bestonden, zal hij die lange reis wel grotendeels per kameel of misschien zelfs lopend afgelegd hebben. Daar komt nog bij, dat hij door woestijnen, bergen en vijandelijke dorpen en steden heen moest, waar hij nergens veilig was en blootgesteld was aan de felle zon. Overal kon hij door rovers of Assyrische soldaten worden overvallen. Het was dus niet alleen een lange, maar vooral ook gevaarlijke reis naar Nineve en het zal Yona echt veel moeite gekost hebben om daar naartoe te gaan. Toch deed hij het nu uit vrije wil, want de Eeuwige was met hem. Sommige bijbelgeleerden gaan ervan uit, dat Yona omstreeks het jaar 770 voor de gewone jaartelling naar Nineve ging. Of dat inderdaad klopt weet ik niet. Wat ik wel weet is, dat Yona volgens מְלָכִים ב' M'lachim bet [2 Koningen] 14:25 over Israël's overwinning profeteerde tot koning Yarov'am [Jerobeam] II, die van 786-746 v.g.t. over Israël regeerde. Wat er niet bij staat is, hoe oud Yona op dat tijdstip geweest is en of dit vóór of ná het bezoek van Yona aan Nineve heeft plaats gevonden. Welnu, Toen Yona het doel van zijn verre reis eindelijk had bereikt zal hij een prachtig uitzicht gehad hebben. Niet zonder reden wordt Nineve immers Yona 3:3 in de NBG-vertaling *“een geweldig grote stad”* genoemd. In de Groot Nieuws Bijbel staat *“buitengewoon grote stad”*, in het Boek *“enorme stad”* en in de nieuwe Bijbelvertaling zelfs *“reusachtige stad”*. Het moet een adembenemend gezicht geweest zijn, want uit archeologische opgravingen en de beschrijvingen op kleitabletten is opgemaakt, dat Nineve daadwerkelijk een geweldig grote stad geweest moest zijn, die omringd werd door vijf vestingmuren en drie diepe grachten. Dat staat dus buiten kijf, maar hoe we de toevoeging *“van drie dagreizen”* moeten interpreteren, daar zijn de meningen over verdeeld. Sommigen gaan ervan uit, dat daarmee de omtrek van de muur rondom de stad bedoeld zou zijn. Anderen zijn van mening, dat dit de afstand is van muur tot muur, want in het Boek lezen wij: *“Iemand te voet had drie dagen nodig om dwars door de stad te lopen, zo groot was Nineve.”* Ook in de Groot Nieuws Bijbel komt het op hetzelfde neer: *“Het kostte drie dagen om erdoorheen te trekken.”* De bekende Joodse geschiedschrijver Josephus Flavius schreef in zijn Antiquitatum Judaicarum [Joodse oudheden], boek IX, hoofdstuk 11, dat Nineve ten tijde van de profeet Jona de hoofdstad van Assyrië was. Of dit daadwerkelijk het geval was valt te betwijfelen, want het is koning Sanherib geweest die voor het eerst Nineve als permanente residentie heeft uitgekozen. Hij regeerde 704-681 v.g.t., vele jaren na Yona. Daarvoor waren Assur, Nimrod en Chorsabad de hoofdsteden van Assyrië.

Dat neemt echter niet weg, dat Nineve een buitengewoon grote en strategisch en economisch belangrijke stad geweest is en het zou om deze reden zonder meer kunnen, dat één van de Assyrische koningen ten tijde van Yona daar een tweede residentie gehad heeft.

יוֹנָה Yona [Jona] 3:4

“En Yona begon de stad in te gaan, een dagreis, en hij predikte en zeide: Nog veertig dagen en Nineve wordt ondersteboven gekeerd!”

Bahasa Indonesia: *“Maka mulailah Yunus masuk ke dalam kota sehari perjalanan jauhnya, lalu ia berseru dengan mengatakan: Empat puluh hari lagi, Niniwe akan dihancurkan!”*

Javaans: *“Yunus banjur mlebu ing kutha mau, lan sawisé mlaku sedina muput banjur wiwit medhar pangandika: Sajroné patang puluh dina Ninewé bakal katumpes!”*

Toen hij daar aangekomen was, ging hij meteen de stad in, één dagreis ver, en begon gelijk te prediken. Hij zocht niet eerst een herberg om van de lange reis uit te rusten, maar deed wat hem werd opgedragen, want de Eeuwige had hem immers beloofd, dat hij weer van Hem zou horen zodra hij ter plaatse is aangekomen. Dan zou Yona van de Eeuwige horen, wat hij moest prediken. En dat deed hij onmiddellijk na zijn aankomst in Nineve. Of Yona de Assyrische taal machtig was of hij door Ruach haQodesh [de Heilige Geest] in staat gesteld werd die taal te spreken, zoals later ook bij de leerlingen van Yeshua het geval was, staat er niet bij vermeld. Ik denk persoonlijk, dat hij Aramees sprak, want dat was de taal die destijds in de hele regio werd gesproken en die nauw verwant was aan de meeste talen van de omringende volken. Welke taal hij ook gesproken mag hebben, één ding is duidelijk: de inwoners van Nineve begrepen heel goed wat hij bedoelde, want zij toonden meteen berouw, toen Yona hen aankondigde, dat Nineve over veertig dagen verwoest zou worden. Het hier gebruikte Hebreeuwse woord נִהְפָךְ neh'pach betekent letterlijk “omgekeerd worden” ofwel “ondersteboven gekeerd worden”. Dat wil dus zeggen, dat Nineve niet door een oorlog verwoest zou worden, maar op dezelfde wijze als Sodom! Volgens de Midrash staat Nineve namelijk voor nijd, wreedheid en oorlog en komt direct na Sodom, waardoor G'ds oordeel over deze stad ook hetzelfde oordeel zal zijn als over Sodom: de verwoesting door zwavel en vuur vanuit de hemel! Misschien was het verhaal van Sodom en Gomorra bij de Assyriërs bekend, want toen de inwoners van Nineve hoorden, dat de stad over veertig dagen met de grond gelijk gemaakt zal worden, gingen ze niet wegvlugten en reageerden ook niet agressief naar hem toe. Zij geloofden Yona zoals uit het volgende vers blijkt. Het staat er niet bij of Yona erbij gezegd heeft dat ze de bedreigde ondergang zouden kunnen voorkomen door zich te bekeren, maar uit de context valt dit wel te concluderen, want waarvoor zou de Eeuwige hen anders nog veertig dagen de tijd geven? Veertig is in de Bijbel immers het getal van beproeving: G'd liet het veertig dagen en veertig nachten regenen om alles van de aardbodem te verdelen nadat Noach en de zijnen in de ark gestapt waren. Moshe bleef veertig dagen en veertig nachten op de berg Sinai zodat het volk ongeduldig werd. De Israëlieten moesten veertig jaar door de woestijn trekken om te beseffen, dat zij in alles volledig op de Eeuwige moesten vertrouwen. De tien verspieters keerden na veertig dagen terug uit het land, dat zij moesten verspieden. De reus Goliat daagde de Israëlieten veertig dagen lang uit totdat hij door David werd verslagen. Yeshua werd veertig dagen lang verzocht in de woestijn. Na Zijn opstanding heeft Yeshua Zich veertig dagen lang levend aan velen vertoond totdat Hij ten hemel is opgevaren. En zo kondigde Yona de inwoners van Nineve aan: *“Nog veertig dagen, dan wordt Nineve weggevaagd!”*

יוֹנָה Yona [Jona] 3:5

“En de mannen van Nineve geloofden G'd en riepen een vasten uit en bekleedden zich, van groot tot klein, met rouwgewaden.”

Bahasa Indonesia: *“Orang-orang Niniwe menjadi percaya kepada Elohim dan mereka menyerukan untuk berpuasa dan mengenakan pakaian kabung, dari yang tertinggi di antara mereka bahkan sampai yang terendah.”*

Javaans: *“Wong Ninewé ngandel karo pangandikané Elohim mau, mula padha mutusaké yèn saben wong kudu pasa; kabèh, gedhé cilik padha nganggo bagor, kanggo nélakaké yèn padha nlangsané dosa-dosané.”*

Wat men niet zou verwachten van mannen die door en door slecht en ongekend wreed waren, is hier gebeurd: zij kwamen tot inkeer en toonden berouw! Meteen nadat ze gehoord hadden wat er over veertig dagen met hen gebeuren zou. Het is haast niet te geloven en ook Yona wist niet wat hij zag! Wat een contrast met zijn eigen volk! Zijn eigen koning was wel blij met zijn profetie over de terugwinning van eigen terrein, maar van bekering wilde hij niets weten en ook bij de rest van zijn volk hoefde hij daarmee niet aan te komen, want ze waren geen haar beter dan de Assyriërs. Het lijkt wel de omgekeerde wereld: de heidense inwoners van Nineve luisterden naar een vreemdeling die er niet uitzag, zeker na zo een lange vermoeiende reis, en zij gaven onmiddellijk blijk van schuldbesef en spijt voor hun slechte levenswandel, maar Israël deed dit niet. De grote profeten, die door de Eeuwige naar Zijn eigen volk gezonden werden, deden indrukwekkende wonderen en tekenen en ook de Eeuwige zelf openbaarde Zich keer op keer in Zijn grote macht en heerlijkheid aan de kinderen van Israël, maar zij bleven hardnekkig weigeren zich te bekeren. Nergens lezen wij daarentegen, dat ook Yona wonderen of tekenen gedaan zou hebben om zijn boodschap te bevestigen. We lezen enkel, dat Yona predikte en de vernietiging van Nineve aankondigde, maar of hij de inwoners daarbij opriep tot inkeer en berouw staat er niet bij. Ik denk van niet, want zoals we straks in hoofdstuk 4 vers 2 zullen lezen was het ook helemaal niet zijn bedoeling dat ze zich zouden bekeren. En toch deden zij het op hetzelfde moment dat ze het hoorden terwijl de leiders van zijn eigen volk zelfs niet eens naar hun eigen Mashiach [Messias] wilden luisteren. Daarom zei Yeshua tegen de schriftgeleerden en de Farizeeën, die Hem om een teken vroegen: *“Een boos en overspelig geslacht verlangt een teken, maar het zal geen teken ontvangen dan het teken van Yona, de profeet. Want gelijk Yona drie dagen en drie nachten in de buik van het zeemonster was, zo zal de Zoon des mensen in het hart der aarde zijn, drie dagen en drie nachten. De mannen van Nineve zullen in het oordeel opstaan met dit geslacht en het veroordelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Yona en zie, meer dan Yona is hier!”* (מַתֵּיָהוּ Maticahu [Mattheüs] 12:38-42). In tegenstelling tot deze geestelijke leiders van G'ds volk Israël geloofden de heidense mannen van Nineve, hoewel zij vele goden vereerden, wel degelijk, dat de man die tot hen sprak, door de allerhoogste G'd gezonden was en in diens naam hun ondergang aankondigde. Dat zij er echt heilig van overtuigd waren dat Yona niet uit zichzelf sprak, maar namens zijn G'd, blijkt uit de eerste helft van vers 5, waarin wij lezen: *“En de mannen van Nineve geloofden G'd!”* Hier staat niet, dat ze Yona geloofden, maar dat ze G'd geloofden. Zij erkenden Yona dus als een profeet van de Allerhoogste! Zij twijfelden er blijkbaar geen seconde aan, dat deze vreemde G'd sterker en machtiger was dan hun eigen goden, en dat ze Zijn toorn hadden opgeroepen omdat ze tegen Hem gezondigd hadden door hun kwade en wrede praktijken waaraan ze zich schuldig hadden gemaakt. Zij beseften maar al te goed, dat ze de aankondiging van hun ondergang over veertig dagen echt serieus moesten nemen en slechts door tijdig berouw zou kunnen voorkomen. Of Yona de Ninevieten in zijn prediking had gewezen op de straf die hij voor zijn eigen ongehoorzaamheid had ontvangen, namelijk dat hij tijdens de hevige storm in de woeste zee geworpen werd en in de maag van een reuzennis was beland, maar daar op wonderlijke wijze weer uitgekomen was nadat hij berouw toonde, weten we niet. Het zou wel het meest voor de hand kunnen liggen, omdat zijn eigen getuigenis tot een bevestiging van zijn boodschap kon dienen, waardoor ze hem dan ook eerder zouden geloven. Persoonlijk denk ik van wel, omdat Yeshua in Zijn verwijt aan de Farizeeën die een teken eisten, niet alleen het teken van Yona voorhield, namelijk dat hij drie dagen en drie nachten in de maag van de grote vis vastzat, maar hen ook nog erop wees, dat de inwoners van Nineve zich door de prediking van Yona bekeerden. Daaruit zou men kunnen concluderen, dat hetgeen Yona zelf overkomen was, deel uitmaakte van zijn prediking. Bovendien is het zonder meer denkbaar, dat Yona's verblijf in de maagsappen van de grote vis een soortgelijke zichtbare invloed op zijn huid gehad heeft als bij James Bartley het geval was, waarover ik in de vorige aflevering schreef. Op de plekken waar zijn lichaam niet beschermd was geweest door kleding en dus in aanraking was gekomen met het maagsap, was de huid door het maagzuur aangevreten en is nooit meer normaal geworden. Zijn gezicht was wit gebleekt, en de huid van zijn handen was geel en gerimpeld en leek op perkament. Dat zou waarschijnlijk behoorlijk bijgedragen kunnen hebben aan de impact, die Yona's prediking had op de inwoners van Nineve. Hoe dan ook, zodra zij de boodschap van de profeet hoorden, riepen zij een vasten uit en gingen, in zak en as bekleed, in gebed tot de onbekende G'd, om Hem hun spijt te betuigen en hun berouw te tonen. De Talmud

beschrijft hun bekering zeer gedetailleerd: ze gaven terug wat ze gestolen hadden, betaalden hun schulden en betoonden naastenliefde. Toch wat voor de Eeuwige wel het allerbelangrijkste was, maar waar men vaak onoplettend overheen leest is het feit, dat ze het onmiddellijk deden, zonder uitstel! De Eeuwige gaf hen veertig dagen de tijd, maar zij wachtten niet tot de laatste dag. Zij bekeerden zich meteen, en deze houding mag ons allen tot een voorbeeld dienen.

יוֹנָה Yona [Jona] 3:6

“Toen het woord de koning van Nineve bereikte, stond hij op van zijn troon, legde zijn opperkleed af, trok een rouwgewaad aan en zette zich neder in de as.”

Bahasa Indonesia: *“Dan kabar itu sampai kepada raja Niniwe dan dia bangkit dari takhtanya, serta melepaskan jubahnya dari tubuhnya dan menyelubungi dirinya sendiri dengan pakaian kabung, lalu ia duduk di atas abu.”*

Javaans: *“Bareng Sang Prabu ing Ninewé mireng bab mau kabèh, banjur tedhak saka dhamparé, nyopot jubahé, nuli ngagem ageman bagor, sarta nglésod ana ing awu.”*

Wij lezen hier, dat het woord van de Eeuwige ook de koning van Nineve bereikte, maar er staat niet bij vermeld, wie deze koning was. Nineve is, voor zover ik weet, nooit een apart koninkrijk geweest en kan dus ook geen eigen stadskoning gehad hebben. Het meest logisch zou dus zijn dat daar de koning van Assyrië mee bedoeld is, die ten tijde van Yona in Nineve zijn troon had of in elk geval daar op dat moment woonachtig was. De Romeinse keizers woonden bijvoorbeeld ook niet alleen in Rome, maar ook op het eiland Capri en in Trier, dat onder keizer Augustus de tweede hoofdstad van het Romeinse Rijk was. Zo kan Nineve op dat moment ook de tweede hoofdstad van het Assyrische Rijk geweest zijn. Toch welke vorst zou in aanmerking kunnen komen voor de koning, die in het boek Yona genoemd wordt? Als we ervan uitgaan, dat Yona in de regeringsperiode van de Israëlitische koning Yarov'am [Jerobeam] II in Nineve geweest is, en dat is dus tussen 786-746 voor de gewone jaartelling, dan zijn er vier koningen, van wie de regeringstijd die van Yarov'am II overlapt: Adad-nirari III (806-783 v.g.t.) en zijn drie zonen Salmanassar IV (783-773 v.g.t.), Assur-dan III (773-755) en Assur-nirari V (755-745 v.g.t.). Laten we deze vier kandidaten één voor één de revue passeren om te kijken, wie van hen daarvoor het meest in aanmerking zou kunnen komen. Adad-nirari III was de zoon van Shamshi-adad V en volgde in 810 v.g.t. zijn vader onder voogdijschap van zijn moeder, koningin Sammuramat, op. Omdat hij bij diens overlijden nog minderjarig was, nam zij tijdelijk het regentschap op zich. In 806 v.g.t. nam Adad-nirari III zelf de regering in handen, maar dat viel niet mee. Reeds zijn vader had te maken met ambitieuze ambtenaren en regionale heersers, die de koninklijke macht aanzienlijk verzwakten. Deze opnieuw te versterken en ook het buitenlands beleid bij het succes van zijn grootvader, Salmanassar III, te laten aansluiten waren zijn voornaamste doelstellingen. Daarom ondernam hij talrijke veldtochten, waarvan de meeste naar het westen toe gevoerd werden. De eerste veldtocht vond al in 805 v.g.t. plaats, zoals in de eponiemencanon staat opgetekend. Volgens de Tell al-Rimah-stèle trok Adad-nirari III toen tegen de Hethieten en de Amoriëten ten strijde en onderwierp hen. Daarna trok hij verder tot aan de Middellandse zee en liet vanuit Libanon 100 grote ceders naar Assyrië overbrengen voor de bouw van paleizen en tempels. In de jaren 801 v.g.t. en 791 v.g.t. voerde hij succesvolle oorlogen tegen Hubushkia, een koninkrijk in oostelijk Anatolië en in 798 tegen Lushia. Zijn belangrijkste veldtocht was waarschijnlijk die tegen Ben-Chadad III, de koning van Aram. In 796 v.g.t., tien jaar vóór de troonsbestijging van Yarov'am II nam hij Damascus in, waardoor aan het koninkrijk Israël onder Yoash [Joas] en daarna ook Yarov'am [Jerobeam] II de kans gegeven werd, zich te herstellen en gebied terug te veroveren. De laatste drie regeringsjaren van Adad-nirari III, 786-783 v.g.t., komen overeen met de eerste drie van Yarov'am [Jerobeam] II, en omdat hij degene was, die door de verovering van Damascus de profetie van Yona over de terugwinning van Israëlitisch gebied mogelijk gemaakt heeft, komt hij zeer zeker in aanmerking om met de koning van Nineve in het boek Yona geïdentificeerd te worden. Maar laten we toch ook zijn drie opvolgers even nader bekijken. Na zijn dood volgde in Assyrië opnieuw een periode van verzwakking van de koninklijke macht. Salmanassar IV, ook Salmanu-asared IV genaamd, volgde zijn vader Adad-nirari III op, toch hij regeerde slechts tien jaar, van 783 tot 773 voor de gewone jaartelling. Over hem is niet veel bekend, maar volgens de eponiemencanon hield hij een aantal veldtochten tegen het rijk van Urartu, het huidige

Armenië, die hem vanuit het noorden aanvielen. Evenals bij zijn grootvader het geval was, werd ook hij in zijn macht enorm beperkt door de groeiende invloed van hoge hofambtenaren, vooral die van Shamshi-ilu, de turtanu (opperbevelhebber) van het Assyrische leger. Ik kan mij dus niet voorstellen, dat deze koning, die zelf weinig in te brengen had, de toorn van de Eeuwige over zich opgeroepen zou hebben. Laten we daarom naar zijn opvolger kijken. Assur-dan III was eveneens een zoon van Adad-nirari III en volgde in 773 v.g.t. zijn broer Salmanassar IV op. Hij regeerde tot 755 v.g.t., maar ook hij had weinig gezag, omdat de macht nog steeds in handen van zijn opperbevelhebber Shamshi-ilu en de hovelingen om hem heen lag. Toch niet alleen daarom was zijn regeringsperiode een moeizame tijd voor het Assyrische rijk, maar vooral ook omdat het land volgens de eponiemenkroniek in 765 v.g.t. door een zware epidemie getroffen werd. Daar komt nog bij, dat er twee jaar later, in 763 v.g.t. in eigen land ook nog een opstand uitbrak, die tot 759 duurde. Er waren bloedige rellen in Assur, Arrapcha (het huidige Kirkuk) en Guzana (het huidige Tell Halaf). Aan het einde van de opstand werd het land opnieuw door een epidemie geteisterd. Tegen deze achtergrond lijkt het mij niet aannemelijk, dat Yona gedurende de regeringstijd van Adad-nirari III in Nineve geweest zou zijn, want als de mensen al door de opstand en door de epidemieën de dood voor ogen hadden, zouden ze niet zo onder de indruk geweest zijn van Yona's boodschap. Dus blijft er nog één kandidaat over. Assur-nirari V was de derde zoon van Adad-nirari III en volgde zijn broer Assur-dan III op de troon. Evenals zijn andere broer Salmanassar IV regeerde Assur-nirari V slechts tien jaar, van 755 tot 745 v.g.t., waarvan negen jaar de regeringstijd van Yarov'am [Jerobeam] II overlappen. Hij was een zwakke koning, want de opperbevelhebber Shamshi-ilu en een aantal hovelingen maakten nog steeds de dienst uit in zijn koninkrijk. Tegen het einde van zijn regeringstijd, in 746 v.g.t., brak er volgens de eponiemenkronieken opnieuw een massale opstand uit, deze keer in de hoofdstad Kalchu (het bijbelse Kalach) ofwel Nimrud genaamd, die mogelijk de doodsoorzaak van Assur-nirari V vormt. Door de vermelding, dat Kalchu zijn residentie was alsook door zijn gebrek aan gezag, kan Assur-nirari V volgens mij niet de koning van Nineve zijn. Ik denk dus toch eerder aan zijn vader Adad-nirari III, want als hij inderdaad de koning was, die door de prediking van Yona berouw toonde en zich tot de G'd van Israël bekeerde, zou dat een plausibele reden kunnen zijn om als bevrijder van Israël op te treden. Wie het ook geweest mag zijn, de Assyrische koning die op dat moment in Nineve zijn verblijf hield, kreeg dus een verslag van de onheilspellende boodschap die Yona in zijn stad verkondigde. Op zich is het al ongebruikelijk dat hij dit via anderen moest vernemen, want het zou toch meer voor de hand liggend geweest zijn dat Yona eerst naar het paleis van de koning gegaan zou zijn om G'ds oordeel aan hem bekend te maken, want hij was immers de hoofdverantwoordelijke. Maar dat was de profeet niet opgedragen. Hij werd door de Eeuwige niet naar het hof gezonden, maar naar de gewone mensen op de straten van Nineve. Het volk bedreef de kwade praktijken en het geweld waaraan het zich schuldig maakte namelijk niet op bevel van de koning, maar omdat men het blijkbaar heel normaal vond om zo te leven. Daarom wordt Nineve ook met Sodom vergeleken, want de enige rechtvaardigen in die stad waren Lot en zijn gezin. De schuld lag dus niet bij de koning, maar bij iedereen zelf. Om deze reden heeft de Eeuwige dus ook een collectieve straf aangekondigd. Gezien het feit, dat de koning net zo schuldig was als de rest van zijn volk, trok hij het zich ook persoonlijk aan, stond op van zijn troon, legde zijn statiegewaad af en ging in zak en as gehuld op de grond zitten uit schaamte voor zijn zondig leven, uit vrees voor G'ds toorn en als teken van vernedering voor de hoogste G'd, die hij daarvoor blijkbaar nog niet kende.

יוֹנָה Yona [Jona] 3:7

“En men riep uit en zeide in Nineve op bevel van de koning en van zijn groten: Mens en dier, runderen en schapen mogen niets nuttigen, niet grazen en geen water drinken.”

Bahasa Indonesia: *“Kemudian dia membuat pengumuman, dan mengumumkannya di seluruh Niniwe melalui titah raja dan para pembesarnya, dengan mengatakan: Manusia atau binatang atau kawanan ternak, tidak boleh mencicipi apa pun. Mereka tidak boleh makan atau minum air.”*

Javaans: *“Panjenengané banjur ngutus utusan ngumumaké marang wong Ninewé kabèh mengkéné: Iki dhawuhé Sang Prabu lan para penggedhé abdiné: Aja ana wong sing mangan apa-apa; ya sakèhé wong, ya sakèhé sapi lan wedhus ala padha mangan utawa ngombé.”*

De koning en zijn edelen lieten vervolgens eenstemmig in de hele stad het bevel omroepen, dat een algemeen vasten in acht genomen moest worden. Uit dit vers blijkt overigens, dat geen van de drie zonen van Adad-nirari III deze koning kon zijn, want hun hovelingen hadden immers de macht in handen en zouden nooit hierin toegestemd hebben. In dit geval waren de edelen het echter wel eens met hun koning en steunden zijn bevel, dat het niemand was toegestaan iets te eten of te drinken. Zelfs de dieren mochten niet grazen of water drinken, rund noch schaaap noch geit! Dit doet ons denken aan het Shabatgebod: *“Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen, maar de zevende dag is de Shabat van de Eeuwige, uw G'd; dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw rund, noch uw ezel, noch uw overige vee...”* (דברים D'varim [Deuteronomium] 5:12-15).

יונה Yona [Jona] 3:8-9

“Zij moeten gehuld zijn in rouwgewaden, mens en dier, en met kracht tot G'd roepen en zich bekeren, een ieder van zijn boze weg, en van het onrecht dat aan hun handen kleeft. Wie weet, G'd mocht Zich omkeren en berouw krijgen en zijn brandende toorn laten varen, zodat wij niet te gronde gaan.”

Bahasa Indonesia: *“Tetapi biarlah mereka berselubungkan pakaian kabung, baik manusia maupun binatang, dan biarlah mereka menjerit dengan kuat kepada Elohim, serta biarlah semua orang berbalik masing-masing dari jalannya yang jahat dan dari kekejaman yang dilakukan mereka. Siapa tahu Elohim sungguh-sungguh menyesal dan berbalik dari kedahsyatan murka-Nya sehingga kita tidak mati.”*

Javaans: *“Manungsa lan kéwan kudu padha nganggo bagor. Lan saben wong kudu nyenyuwun temenan marang Pangéran lan kudu ninggal penggawéné sing ala. Muga-muga merga saka mengkono Pangéran santun penggalihé, lan murungaké kersané enggoné bakal nekakaké paukuman, sarta kita bakal padha ora nemahi mati.”*

Dat mensen en dieren niets mochten eten en drinken valt nog te begrijpen, want als men bij 40 graden hitte onder de felle zon volledig uitgedroogd is en dan de dieren verfrissend water geeft, dan is de verleiding groot om zelf ook een slokje te nemen. Maar dat men ook aan de dieren rouwgewaden moest geven komt wel erg vreemd over. Ziet u al een geit of een schaaap voor u staan in zwarte rouwkleding? Of een koe? Nee, natuurlijk niet! Dat komt niet echt geloofwaardig over. Maar dat staat er toch? Wel, om te beginnen wil ik eerst even duidelijk maken, dat hier met “rouwgewaad” geen nette zwarte pak bedoeld is. Dat woord in de NBG-vertaling is daarom ook misleidend. De nieuwe Bijbelvertaling is daarin iets duidelijker: boetekleed! En wat was in die tijd een boetekleed? Een jutezak! Men hulde zich dus in een eenvoudige jutezak en strooide zich as op het hoofd. Daar komt dus de gezegde “in zak en as” vandaan. En als dit vers het over dieren heeft, dan moeten wij volgens mij op de eerste plaats aan rijdieren denken: paarden en kamelen, want die waren doorgaans rijk en prachtig opgetuigd, met dure zadels en kostbare kleden, vooral de rijdieren van de edelen, de rijke kooplieden en de krijgsheren. Deze rijdieren moesten nu evenals hun eigenaars met eenvoudige zakken bekleed worden zodat er ook geen onderscheid meer te zien was tussen rangen en standen, arm en rijk. Iedereen moest berouw tonen voor zijn daden en anders gaan leven. Iedereen moest zijn verkeerde wegen verlaten en onrecht voortaan achterwege laten. Dit is ook voor ons een belangrijke les, die wij daaruit kunnen leren: Het is namelijk niet genoeg om spijt te hebben van zijn zonden, maar wij moeten ze ook laten. Yeshua heeft gezegd: *“Ga heen en zondig van nu af niet meer! - Pergilah, dan jangan berdosa lagi! - Kana mulih, nanging aja nglakoni dosa menèh!”* (יוחנן Yochanan [Johannes] 8:11). Daarom is het vasten en bidden niet alleen bedoeld om vergeving voor de zonden af te smeken, maar ook om de Eeuwige te vragen, dat hij ons daarbij helpt, herhaling te voorkomen. Als we de וידוי Vidui [zondenbelijdenis] op de Kol Nidrei-avond hebben gezegd en het vasten op Yom Kipur is beëindigd, dan is het doel van deze vastendag nog niet bereikt, want het echte werk moet dan nog beginnen, namelijk het loslaten van zondige gewoontes en slechte karaktertrekken en het beginnen van een nieuw leven in gehoorzaamheid aan G'ds geboden, een leven waarin de Eeuwige centraal staat, een leven met liefde en respect voor de medemens. De koning en de edelen van Nineve hebben dit goed begrepen en daarom gaven zij dit bevel aan het hele volk, want zij hoopten, dat de Eeuwige Zijn vonnis dan zal herroepen.

Yona zal hun dat zeer zeker niet aangeraden hebben, maar zij betoonden desondanks oprecht spijt vanuit het diepste van hun hart.

יוֹנָה Yona [Jona] 3:10

“Toen G’d zag wat zij deden, hoe zij zich bekeerden van hun boze weg, berouwde het G’d over het kwaad dat Hij gedreigd had hun te zullen aandoen, en Hij deed het niet.”

Bahasa Indonesia: *“Ketika Elohim melihat apa yang mereka lakukan, bahwa mereka berbalik dari jalan mereka yang jahat, maka menyesallah Elohim atas malapetaka yang telah Dia rancangan, dan Dia pun tidak jadi melakukannya.”*

Javaans: *“Gusti Elohim mirsani apa sing padha ditindakaké déning wong-wong Ninewé mau, yakuwi enggoné padha marèni nindakaké penggawé ala. Mulané Panjenengané santun penggalihé, ora sida mbendoni wong Ninewé, kaya sing wis didhawuhaké.”*

We lezen hier, dat de Eeuwige terug kwam op wat Hij gedreigd had hun aan te doen, en Hij deed het niet. Hij dreigde, de stad na veertig dagen te verwoesten en het feit dat Hij het niet deed wil dus zeggen, dat Hij inderdaad gedurende die veertig dagen nauwlettend in de gaten heeft gehouden, of hun spijtbetuigingen alleen maar mooie woorden waren of dat ze het echt meenden. Hij luisterde dus niet alleen naar hun smeekbeden, maar keek ook naar hun werken, waarmee ze hun berouw toonden. Hij zag, dat ze zich daadwerkelijk van hun boze weg, die ze bewandeld hadden, bekeerden. Daarom spaarde Hij Nineve en gaf de inwoners van deze stad een nieuwe kans. Zo zien wij, dat oprechte תשובה Teshuva [inkeer, berouw, bekering] ook tot daadwerkelijke vergeving leidt en daarom is het boek Yona is niet alleen in het boek מִנְחָה Min'cha, de middagdienst op Yom Kipur actueel, maar elke dag, voor mij en voor u!

יוֹנָה Yona [Jona] 4:1

“Maar dit mishaagde Yona ten zeerste en hij werd toornig.”

Bahasa Indonesia: *“Tetapi hal itu membuat Yunus sangat kecewa, dan dia menjadi marah.”*

Javaans: *“Nabi Yunus ora seneng banget karo lelakon mau, mula banjur nepsu.”*

Yona dacht daar blijkbaar anders over, want in de nieuwe Bijbelvertaling lezen wij: *“Dit wekte grote ergernis bij Yona en hij werd kwaad!”* en in het Boek: *“Yona was echter woedend dat G’d van gedachten was veranderd!”* Waarom werd Yona zo boos dat er niets met Nineve gebeurd was en de stad nog steeds recht overeind stond nadat de veertig dagen verstreken waren? Ik denk, dat hij meerdere redenen had voor zijn ongenoegen, maar daar ga ik straks nader op in.

יוֹנָה Yona [Jona] 4:2

“En hij bad tot de Eeuwige en zeide: Ach, Eeuwige, heb ik dat niet gezegd, toen ik nog in mijn land was? Daarom heb ik het willen voorkomen door naar Tarsis te vluchten, want ik wist, dat Gij een genadig en barmhartig G’d zijt, lankmoedig, groot van goedertierenheid en berouw hebbend over het kwaad.”

Bahasa Indonesia: *“Maka dia berdoa kepada Tuhan dan berkata: Ya Tuhan, bukankah ini perkataanku ketika aku masih ada di negeriku? Oleh karena itulah aku telah melarikan diri ke Tarsis, karena aku mengetahui bahwa Engkau adalah Elohim yang penuh rahmat dan berlimpah-limpah dalam kasih setia, yang lambat untuk marah, dan yang menyesal atas setiap bencana.”*

Javaans: *“Sarta banjur ndedonga, unjuké: Dhuh Pangéran, sadèrèngipun bidhal saking griya, kawula rak sampun matur, bilih Paduka mesthi badhé tumindak mekaten? Pramila kawula badhé mlajeng dhateng Tarsis! Kawula mangertos bilih Paduka menika Elohim ingkang sipat mirah lan asih-mirna, sabar, welasan, sarta tansah kersa santun penggalih lan mboten lajeng ngukum.”*

Yona bad tot de Eeuwige, maar het was geen nederig gebed, zoals destijds in de maag van de grote vis. Het was een ontevreden gebed waarin hij zijn beklag deed en zijn eerdere vlucht naar Tarsis wilde rechtvaardigen. Hij zei ronduit, dat hij van tevoren al wist dat de Eeuwige Nineve

uiteindelijk toch zou sparen en af te zien van het voornemen om haar inwoners te vernietigen omdat Hij een genadige en barmhartige G'd is. Yona wilde daarom door zijn vlucht naar Tarsis voorkomen dat zij gespaard zouden worden, want dat gunde hij deze gehate Assyriërs niet. De onbeschrijflijke wreedheden van de Assyriërs waren alom bekend, alsmede hun afgoderij. Het steeds verder uitbreidende Assyrische Rijk vormde een enorme bedreiging voor Israël en als de Eeuwige de hoofdstad met de koning, de edelen en de legeraanvoerders zou vernietigen, dan zou Israël veilig zijn. Deze redenering gaat echter alleen maar op als zijn bezoek aan Nineve plaats vond vóór zijn profetie aan koning Yarov'am [Jerobeam] II, want door de vernietiging van Israël's vijanden heeft koning Adad-nirari III van Assyrië deze profetie pas mogelijk gemaakt. Mijn vermoeden is dus, dat deze koning zich door de prediking van Yona bekeerd had en uit dankbaarheid voor de vergeving door de Eeuwige diens volk daarna te hulp was gekomen. Bewijzen kan ik dit niet, maar dat lijkt mij het meest logisch, want waarom zou Adad-nirari III anders alle buurlanden veroverd hebben, maar Israël en Juda onaangetast laten? Ik ben er dus van overtuigd dat, mocht mijn theorie kloppen, Yona zijn houding tegenover de Assyriërs na zijn vertrek uit Nineve positief veranderd zal hebben, maar op het moment waarop de Eeuwige deze stad spaarde, was het voor Yona nog wel een enorme teleurstelling. Hij zei weliswaar, dat hij het al wist toen hij nog thuis was, maar misschien koesterde hij inmiddels de stille hoop, dat de Eeuwige de stad toch met de grond gelijk zou maken. Deze hoop was hem nu ontnomen. Hij was dus aanvankelijk niet alleen op de vlucht gegaan naar Tarsis omdat hij bang was om als onheilsbode vermoord te worden, maar om de bekering van Nineve te voorkomen. De Talmud zegt, dat Yona zijn opdracht verkeerd begrepen heeft: *“Yona heeft de boodschap die hij namens de Eeuwige moest brengen, niet goed verstaan. Yona verstond: een omkering als van Sodom en Gomorra. Maar de Eeuwige bedoelde: een omkering van gezindheid!”* (Talmud Bav'li, סנהדרין Sanhedrin 89b).

יונה Yona [Jona] 4:3

“Nu dan, Eeuwige, neem toch mijn leven van mij, want het is mij beter te sterven dan te leven.”

Bahasa Indonesia: *“Dan sekarang, ya Tuhan, aku mohon ambillah nyawaku, karena bagiku lebih baik mati daripada hidup.”*

Javaans: *“Sarèhné mekaten, dhuh Elohim, kawula aluwung kapundhuta kémawon. Langkung saé pejah, ketimbang gesang.”*

In de Groot Nieuws Bijbel bad Yona: *“Maak daarom maar een eind aan mijn leven, Eeuwige, want liever ga ik dood, dan zo verder te leven!”* Waarom zei hij zo iets? Was zijn haat zo groot dat hij liever zou sterven dan aan te moeten zien dat zijn vijanden zich bekeren? Hoe kon hij nu ineens begeren te sterven, terwijl hij in de maag van de vis nog zoveel waarde hechtte aan zijn leven en de Eeuwige dankte voor zijn redding? Ik denk, dat dit niets te maken had met haat en dat hij de inwoners heus wel gunde om net als hij gered te worden. Zijn wens om liever te sterven dan zo verder te leven heeft volgens mij eerder te maken met de vrees, dat hij na zijn terugkeer door de Israëlieten aangewezen zou worden als valse profeet. In דברים D'varim [Deuteronomium] 18:21-22 staat immers geschreven: *“Als een profeet zegt te spreken in de naam van de Eeuwige, maar zijn woorden komen niet uit en er gebeurt niets, dan is dat geen profetie van de Eeuwige geweest. Heb geen ontzag voor een profeet die zich dat aanmatigt.”* In de gedachtegang van Yona slaat dit helemaal op hem. Hij zei in de naam van de Eeuwige dat de stad Nineve over veertig dagen vernietigd zou worden, maar er gebeurde niets. Hij vreesde daarom misschien, dat hij nu voor een valse profeet gehouden en als zodanig behandeld zou worden. Volgens de פירקי דרבי אליעזר Pirquei d'Rabi Eliezer hoofdstuk 10 zou hem dit al eens eerder overkomen zijn. In dit rabbijnse geschrift wordt namelijk beweerd, dat Yona ook naar Jeruzalem gezonden zou zijn om haar inwoners te waarschuwen en op te roepen tot inkeer te komen, omdat de Eeuwige de stad zou straffen en onder het oordeel zou brengen, als zij dit niet deden. De inwoners van Jeruzalem toonden echter berouw en het oordeel werd afgewenteld. Daarom zou Yona waarschijnlijk het verwijt gekregen hebben, een valse profeet te zijn, omdat het door hem aangekondigde oordeel over Jeruzalem niet gekomen was. Om niet opnieuw een valse profeet genoemd te worden, als G'ds oordeel ook niet over Nineve zou

komen, zou Yona volgens de Pirquei d'Rabi Eliezer besloten hebben naar Tarsis te vluchten. In beide gevallen slaat het nergens op. De vrees, voor een valse profeet aangezien te worden als de Eeuwige van Zijn oordeel afziet, is volledig ongegrond, want als de stad gespaard werd door het berouw en de bekering van haar inwoners, dan is dit geen valse profetie, maar een besluit van de Eeuwige die men alleen maar kan toejuichen. Niemand zou Yona een verwijt maken of zich daarover beklagen, dat de Eeuwige mensen die tot inkeer kwamen een tweede kans gaf. Het enige terechte verwijt aan het adres van Yona is volgens het Talmud-tractaat סנהדרין Sanhedrin 89a, dat hij in zijn prediking tegenover de Ninevieten had verzwegen, dat Zijn G'd een barmhartige G'd is, genadig, liefdevol, geduldig en trouw, en tot vergeving bereid, hoewel hij dit naar eigen zeggen heel goed wist.

יונה Yona [Jona] 4:4

“Maar de Eeuwige zeide: Zijt gij terecht vertoornd?”

Bahasa Indonesia: *“Tetapi Tuhan Berfirman: Apakah pantas engkau marah kepada-Ku?”*

Javaans: *“Paring wangsulané Pangéran: Enggonmu nepsu kuwi apa maton?”*

Natuurlijk had de Eeuwige Yona's verzoek, hem te laten sterven kunnen inwilligen en hem ter plekke kunnen doden, al was het alleen maar vanwege de aanmatigende toon waarin Yona tot Hem durfde te spreken. Maar in plaats van Yona voor zijn opstandige houding terecht te wijzen vroeg Hij hem vriendelijk: *“Is het terecht dat je zo kwaad bent?”* Deze liefdevolle reactie van onze hemelse Vader op de ontevredenheid van Yona over de vergiffenis van de berouwvolle Ninevieten doet ons denken aan de reactie van de vader op de boosheid van de oudere broer van de verloren zoon, die ontevreden was over de vergiffenis van zijn broertje nadat hij berouw getoond had. De Eeuwige heeft Yona zijn eigen ongehoorzaamheid vergeven. Met welk recht zou hij op zijn beurt de inwoners van Nineve niet vergeven terwijl de Eeuwige dat wel deed? Daarom vroeg de Eeuwige hem, of het terecht is dat hij zich zo kwaad maakt over de vergiffenis van anderen. Nee, natuurlijk is dat niet terecht! Toch laten we voordat we Yona beoordelen, eerst even naar onszelf kijken. Gaan wij nooit in discussie met G'd? Hoe reageren wij als wij zien dat mensen gezegend worden die in onze ogen deze zegen helemaal niet verdienen? Begrijpen wij altijd G'ds wegen? Vergeven wij een ieder die ons om vergeving vraagt? Weet u, nadat Yeshua het 'Onze Vader' had uitgesproken vond Hij het uitermate belangrijk om in Matteüs 6:14-15 de vijfde bede *“en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren”* nog extra aan te scherpen door de toevoeging: *“Want indien gij de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader ook u vergeven; maar indien gij de mensen niet vergeeft, zal ook uw Vader uw overtredingen niet vergeven!”* In Marcus 11:25 zegt Yeshua hetzelfde: *“En wanneer gij staat te bidden, vergeeft wat gij tegen iemand mocht hebben, opdat ook uw Vader in de hemelen uw overtredingen vergeve. Indien gij echter niet vergeeft, zal ook uw Vader, die in de hemelen is, uw overtredingen niet vergeven!”* Het is dus duidelijk een wisselwerking die van grote invloed is op de gebedsverhoring, waarvan velen zich helaas niet of slechts ontoereikend bewust zijn. Was het dus terecht dat Yona boos was? Nee, natuurlijk niet!

יונה Yona [Jona] 4:5

“Yona nu was buiten de stad gegaan en had zich ten oosten van de stad neergezet; hij had daar voor zich een hut gebouwd en was daaronder gaan zitten in de schaduw, totdat hij zou zien wat er met de stad gebeurde.”

Bahasa Indonesia: *“Kemudian Yunus pergi keluar dari kota itu dan tinggal di sebelah timur kota itu, lalu membuat baginya sebuah pondok dan dia duduk di bawahnya, di dalam naungannya, hingga dia dapat melihat apa yang akan terjadi pada kota itu.”*

Javaans: *“Nabi Yunus banjur metu saka kutha kono, lunga menyang sawétané kutha, banjur lungguh. Ana ing kono Yunus gawé gubug kanggo ngéyub, ngiras ngentèni kepriyé bakal kedadéané kutha Ninewé.”*

Blijkbaar koesterde Yona de stille hoop dat de Eeuwige alsnog van gedachte zou veranderen, want hij trok zich terug uit Nineve. Hij ging de stad uit zodat hij niet verpletterd zou worden als de Eeuwige haar toch nog zou omkeren. Nadat hij Nineve had verlaten, was hij ten oosten van

de stad gaan zitten om te kijken wat er verder zal gebeuren, want die veertig dagen waren al verstreken. Omdat het steeds heter werd in de felle zon en het wachten wel erg lang duurde, maakte hij van twijgen en boomtakken een suka [loofhut] om voor schaduw te zorgen, terwijl hij zat af te wachten of de stad alsnog door een of ander oordeel getroffen zou worden. Toch niets gebeurde, maar na een tijd begonnen de bladeren van het afdakje door de hitte te verdorren zodat ze geen bescherming tegen de zon meer konden bieden.

יונה Yona [Jona] 4:6

“En de Eeuwige G'd beschikte een wonderboom, die boven Yona opschoot om tot schaduw te zijn boven zijn hoofd, ten einde hem van zijn misnoegdheid af te brengen. En Yona verheugde zich zeer over de wonderboom.”

Bahasa Indonesia: “Dan Tuhan Elohim menentukan sebatang tanaman, dan dia tumbuh melampaui Yunus, untuk menjadi naungan di atas kepalanya, untuk membebaskannya dari kesedihannya. Dan senanglah hati Yunus atas tanaman itu dengan sukacita yang besar.”

Javaans: “Pangéran banjur nukulaké wit sing dhuwuré ngungkuli sirahé Yunus, supaya nabi mau ora kepanasen, lan bisa lungguh ing kono kanthi senenging atiné. Nabi Yunus bungah banget merga wit mau.”

Toen gebeurde er een wonder! Om Yona in een betere stemming te brengen en zijn ergernis te verdrijven liet de Eeuwige plotseling een wonderboom uit het de grond opschieten zodat Yona volop schaduw had om zijn hoofd koel te houden. De wonderboom is een snelgroeïende tropische plant, die na enkele jaren een hoogte van 13 meter kan bereiken. Normaalgesproken duurt het ruim vier maanden voordat de plant 5 meter hoog is, maar hier was er daadwerkelijk sprake van een wonder, want de Eeuwige liet de wonderboom in korte tijd opschieten. De Hebreeuwse naam voor deze wonderboom is קיקיון Qiqayon, maar de officiële botanische naam is Ricinus communis. De vruchten van deze plant worden wonderbonen genoemd. Uit deze wonderbonen wordt het wonderolie geperst, dat ook ricinusolie genoemd wordt en vooral als laxemiddel wordt gebruikt, maar in het oude Egypte en in India ook als lampolie. De handvormige bladeren van de wonderboom zijn 30 tot 70 centimeter groot en bieden rijkelijk schaduw. Natuurlijk was Yona bijzonder blij met deze plant en genoot ervan!

יונה Yona [Jona] 4:7

“Maar de volgende dag, bij het aanbreken van de morgenstond, beschikte G'd een worm, die de wonderboom stak, zodat deze verdorde.”

Bahasa Indonesia: “Namun keesokan harinya, pada waktu fajar menyingsing Elohim menentukan seekor ulat, dan dia menyerang tanaman itu sehingga menjadi layu.”

Javaans: “Nanging ésuké, nalika srengéngé arep mlethèk Gusti Elohim dhawuh marang uler ngrikiti wit mau, nganti wité banjur mati.”

Natuurlijk was Yona zeer verheugd toen de wonderboom ineens voor zijn neus uit de grond opschoot om hem schaduw te verschaffen, maar zijn vreugde was slechts van korte duur, want de volgende dag, heel vroeg in de ochtend, liet de Eeuwige de wonderboom door een worm aanvreten, zodat hij verdorde en stierf. Dus eigenlijk zou je kunnen zeggen dat de Eeuwige Yona blij gemaakt heeft met een dooie mus, maar dat is niet zo, want hij wilde hem daarmee een wijze les leren. Het is derhalve beslist geen toeval dat Hij daarvoor een wonderboom heeft gekozen en niet zo maar een willekeurige andere boom met grote bladeren. De Hebreeuwse naam voor deze wonderboom is namelijk קיקיון Qiqayon. Deze naam is gerelateerd aan het woord קיקיוני qiqiyoni, dat ‘vergankelijk’ betekent.

יונה Yona [Jona] 4:8

“En het geschiedde, zodra de zon opging, dat G'd een gloeiende oostenwind beschikte en de zon stak op het hoofd van Yona, zodat hij amechtig neerzank en wenste dat hij sterven mocht, zeggende: Het is mij beter te sterven dan te leven.”

Bahasa Indonesia: “Dan terjadilah, ketika matahari bersinar, bahwa Elohim telah menentukan suatu angin timur yang menghanguskan, dan sinar matahari itu menerpa di atas kepala Yunus

sehingga dia lemah lesu. Dan dia meminta supaya hidupnya berakhir. Ia berkata: Lebih baik bagiku mati daripada hidup.”

Javaans: “Bareng srengéngéné wis dhuwur Gusti Elohim nekakaké angin panas saka Wétan, nganti Nabi Yunus mèh semaput, merga sirahé kepanasan. Mulané Yunus kepéngin énggala kapundhut waé. Kandhané: Aku luwih becik mati ketimbang urip.”

Alsif het nog niet genoeg was dat Yona nu van zijn schaduw beroofd was, werd hij nu ook nog aan een verschroeiende oostenwind blootgesteld om hem het gemis van de wonderboom extra te doen voelen omdat de gloeiende hitte van de zon nu onbeschermd op zijn hoofd brandde. Het was geen frisse wind die verkoeling bracht, maar een verzengende woestijnwind die ervoor zorgde, dat de profeet door de hitte bevangen werd en opnieuw naar de dood verlangde.

יוֹנָה Yona [Jona] 4:9

“Maar G’d vroeg Yona: Zijt gij terecht vertoornd over de wonderboom? En hij antwoordde: Terecht ben ik vertoornd, ten dode toe!”

Bahasa Indonesia: “Maka berfirmanlah Elohim kepada Yunus: Sebenarnya apakah engkau pantas marah karena tanaman itu? Dan dia menjawab: Sebenarnya pantaslah aku untuk marah bahkan sampai mati!”

Javaans: “Nanging Gusti Elohim ngandika marang Yunus: Enggonmu nepsu marang wit kuwi apa wis maton? Unjuké Yunus: Sampun; cekakipun cekap kanggé alasan nglampahi pejah!”

Daarom zei de Eeuwige tegen Yona: “Is het terecht, dat je zo kwaad bent over deze boom?” En wat was zijn antwoord? “Ja! Ik ben verschrikkelijk kwaad, en terecht, ten dode toe!” Als het ware ergerde hij zich dood! Is dit herkenbaar? Worden wij soms ook boos op de Eeuwige, als ons iets ontnomen wordt, wat ons dierbaar is? Ik was het destijds wel toen mijn kind overleed, maar dat duurde niet lang, want ik heb van Hem geleerd, dat alles slechts geleend is en dat Hij het volste recht heeft om het terug te nemen. Daarom is het ook niet terecht om boos te zijn op G’d, als Hij een wonderboom van ons wegneemt, die wij van Hem hebben gekregen.

יוֹנָה Yona [Jona] 4:10-11

“Toen zeide de Eeuwige: Gij wildet de wonderboom sparen, waarvoor gij u geen moeite hebt gegeven en die gij niet hebt doen groeien, die in één nacht is ontstaan en in één nacht is vergaan. Zou ik dan Nineve niet sparen, de grote stad, waarin meer dan 120.000 mensen zijn, die het onderscheid niet kennen tussen hun rechterhand en hun linkerhand, benevens veel vee?”

Bahasa Indonesia: “Dan Tuhan Berfirman: Engkau memiliki rasa sayang terhadap tanaman yang tidak engkau kerjakan apa pun kepadanya, dan engkau tidak membuatnya tumbuh, yang tumbuh dalam semalam dan dalam semalam pula dia mati. Maka Aku, tidak patutkah Aku mengasihani Niniwe, kota yang besar itu, yang di dalamnya ada lebih dari seratus dua puluh ribu orang yang tidak tahu membedakan antara tangan kanannya dengan tangan kirinya dan banyak ternak?”

Javaans: “Pangandikané Pangéran marang Yunus: Wit kuwi thukul sajroning wektu sewengi lan ésuké mati. Wit mau rak ora kokkapak-kapakaké lan rak dudu kowé sing nggedhèkaké, éwasemono kowé nggetuni matiné wit mau. Luwih menèh kutha Ninewé kanggoné Aku. Apa kutha gedhé kuwi ora kudu Dakéman. Ing kutha mau bocahé cilik waé cacahé 120.000, durung kéwan-kéwané sing iya akèh cacahé?”

Nu wordt het duidelijk, dat de Eeuwige de wonderboom slechts gebruikt heeft om Yona duidelijk te maken, hoe kostbaar mensenlevens zijn, ook al behoren ze tot een volk waar je eigenlijk een hekel aan hebt. Door middel van deze wonderboom werd Yona (en dus ook ons!) een les in barmhartigheid geleerd! Yona had zo een medelijden met een boom die hij niet geplant heeft, die hij niet heeft laten groeien, die hij niet verzorgd heeft, kortom waar hij geen enkele moeite voor hoefde te doen. De wonderboom was maar één plant die al na één dag verdorde. Hoeveel te meer zou de Eeuwige dan geen medelijden gehad moeten hebben met al die duizenden mannen, vrouwen en kinderen in deze eeuwenoude stad? Nog afgezien van al die onschuldige

dieren? De Talmud vergeleek Nineve met Sodom, en wat de boosaardige, occulte, wrede en onzedelijke levensstijl van de inwoners van beide steden betreft, klopte dat ook. Maar er is één groot verschil: de inwoners van Sodom bleven volharden in hun zonde en werden daarvoor op gruwelijke wijze verdelgd en hun stad met de grond gelijk gemaakt. De inwoners van Nineve daarentegen toonden berouw en bekeerden zich van hun zonde en daarom werden zij door de Eeuwige gespaard. Het is ontroerend te zien, welke moeite de Eeuwige Zich gaf om Yona dit duidelijk te maken. Uit dit alles kunnen wij leren, dat de Eeuwige zondaren straft, die in hun zonde blijven volharden, maar dat Hij berouwvolle zondaren vergiffenis schenkt. Daarom is oprechte Teshuva [ommekeer] voor ons allen van levensbelang! Wie zich bekeert en zich van zijn boze weg afwendt, die zal barmhartigheid van de Eeuwige verkrijgen. Wij zijn helaas niet in staat, het verleden ongedaan te maken, maar wij kunnen het roer in ons leven wel omgooien en vorm geven aan de toekomst. Daarom wil ik deze studie afsluiten met de bede: *“Mogen de woorden van mijn mond en de overleggingen van mijn hart U welgevallig zijn, o Eeuwige, mijn Rots en mijn Verlosser! - Biarlah ucapan-ucapan mulutku dan renungan hatiku berkenan dalam pandangan-Mu, Ya, Tuhan, Gunung Batuku dan Penebusku!”* (תְּהִלִּים [Psalmen] 19:15). Amen!

Werner Stauder